

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نَجَّانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لِيَمْلِكَ مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ
مِنَ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

www.ketab.ir

سروش ریاضت

جلد ششم

سرشناسه: جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲-
 عنوان و پدیدآور: سروش هدایت (مجموعه پیامهای شفاهی حضرت آیت الله جوادی آملی) / مولف: آیت الله
 جوادی آملی؛ تنظیم و ویرایش: حجت الاسلام جعفر آریانی .
 مشخصات نشر: قم: اسراء، ۱۳۹۶.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۳۵-۳۳-۳
 یادداشت: فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.
 یادداشت: ج. ۶ چاپ اول: ۱۳۹۶.
 یادداشت: کتابنامه.
 موضوع: پیامها و سخنرانی ها .
 موضوع: مجموعه پیامهای شفاهی حضرت آیت الله جوادی آملی.
 رده بندی کنگره: ۴۱۳۹۰: س۸/ج۳/ ۵۵ BP
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۹۸
 شماره کتابخانه ملی: ۱۵۶۷۶-۸/۸م

پژوهشگاه مطالعات اسلامی، فرهنگ و تمدن

گروه اندیشه و فرهنگ ایران اسلامی

- کتاب: سروش هدایت، جلد ۶
- مؤلف: آیت الله جوادی آملی (دام ظلّه العالی)
- تنظیم و ویرایش: حجت الاسلام جعفر آریانی
- ناشر: مرکز نشر اسراء
- حروف نگاری و صفحه آرایی: پژوهشگاه علوم و حیاتی معارج
- چاپخانه: مرکز چاپ اسراء
- نوبت چاپ: اول
- سال نشر: تابستان ۱۳۹۶ هـ. ش
- شابک: ۹۷۸ ۶۰۰ - ۷۸۳۵ - ۳۳ - ۳
- تیراژ: ۵۰۰ نسخه
- قیمت: ۱۹۰۰۰۰ ریال

همه حقوق طبع محفوظ است

آدرس: قم، بلوار ۷۵ متری عمار یاسر، نبش خیابان قدوسی، بنیاد بین المللی علوم و حیاتی اسراء

تلفن: ۳۷۷۶۵۳۵۶ - ۳۷۷۶۵۳۵۷

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۱۱۸۲

پست الکترونیک: nashresra@gmail.com

www.nashresra.ir

فهرست موضوعات

سخن ناسر ۱۵

بخش یکم

پیام‌های معنوی حضرت آية الله العظمی جوادى آملی

- پیام به مناسبت افتتاح مدرسه آموزش عالی تخصصی کلام اسلامی آمل ۱۹
- ضرورت فراگیری علوم لازم ۱۹
- پیام به همایش ظهور آفتاب ۲۳
- انسان مهمان سفره الهی ۲۴
- خدا، یگانه تکیه‌گاه انسان ۲۶
- عترت طاهرین علیهم‌السلام همتای قرآن ۲۶
- منتظران ظهور حضرت حجت عجل‌الله‌فی‌الآفاق ۲۹
- پیام به مناسبت تأسیس مدرسه علمیه امام حسن عسکری علیه‌السلام ۳۳
- فعالیت حوزه‌های علمیه در سه محور ۳۳
- تصدیق و تکذیب عالمانه ۳۴
- تحقیق علمی همراه با تقوا و علم شهودی ۳۶
- پیام به همایش بزرگداشت سعیدالعلما و ملامحمد اشرفی ۳۹
- طبرستان و علمای آن ۴۰

- ۴۰..... دعوت علمای طبرستان به فراگیری علم
- ۴۲..... جهل در برابر عقل، نه علم
- ۴۳..... علم از راه ولایت
- ۴۳..... سهم شفاعت عالم در قیامت
- ۴۴..... سهم عالم از علم الوراثة
- ۴۵..... طبرستان سرزمین عالم پرور و شهید پرور
- ۴۷..... پیام به مراسم نکوداشت حضرت آیه الله ترابی دامغانی
- ۴۷..... آیه الله ترابی جامع علم صائب و عمل صالح
- ۴۹..... رسالت عالمان دین
- ۵۱..... پیام به همایش بزرگداشت شهدای روحانیت تهران
- ۵۱..... تفاوت درجات شهیدان
- ۵۲..... معیار تفاوت در قیامت
- ۵۲..... حق، وزن عقاید و اعمال در قیامت
- ۵۴..... مرگب و خون در دستان شهدای روحانیت
- ۵۹..... پیام به همایش بزرگداشت آیه الله میرزا هاشم آملی و شهدان بهرستاق لاریجان
- ۶۰..... فقاقت مراجع و شهادت مجاهدان
- ۶۱..... مانایی و پایایی عالم
- ۶۵..... پیام به همایش بزرگداشت مازندران در پرتو قرآن و عترت
- ۶۶..... شرف زمان و زمین به مترژن و متمکن
- ۶۷..... راز شرافت مازندران و طبرستان
- ۷۳..... پیام به همایش سردار بصیرت شهید حسین بصیر
- ۷۴..... طیب و طاهر بودن سرزمین شهیدان
- ۷۴..... زنده و باقی ماندن شهیدان
- ۷۶..... راهیان راه شهیدان
- ۷۶..... وظیفه ما ادامه راه شهیدان
- ۷۷..... آرزوی فیض و فوز شهادت از خدا

- پیام حاج حسین بصیر ۷۸
- پیام به گردهمایی گرامی داشت شهدای ششم بهمن آمل ۸۱
- سه عنصر محوری غیرت دین ۸۲
- معامله شهدای ششم بهمن آمل با خدا ۸۳
- باداش دنیا و آخرت شهیدان ۸۴
- رفعت و صعود واقعی شهیدان ۸۵
- پیام به همایش نکوداشت حکیم میرفندرسکی ۸۹
- عرضه عقلائیت به جامعه بشری توسط حکما ۹۰
- معرفی مضامین مستقیم وحی از راه عقل و نقل ۹۱
- گرایش های انجمنی در آثار میرفندرسکی ۹۳
- پیشنهاد تأسیس حوزه علمی در فندرسک ۹۷
- پیام به همایش علمی هنری جبهه سوم ۹۹
- مبارزات با سابقه و با لاحقه آمل ۱۰۰
- ابطال خیال خام بیگانگان با حماسه مردم آمل ۱۰۰
- پیام به همایش سیره اخلاقی و عرفانی آیه الله شیخ محمد تقی آملی ۱۰۳
- سیر و سلوک متخلّقانه و عارفانه آیه الله محمد تقی آملی ۱۰۳
- سرگذشت آیه الله محمد تقی آملی ۱۰۶
- دو صحنه رؤیایی آیه الله محمد تقی آملی ۱۰۶
- صحنه رؤیت در بیداری ۱۰۸

بخش دوم

پیام های ملی حضرت آیه الله العظمی جواد آملی

- پیام به مناسبت شب نوزدهم ماه رمضان ۱۱۵
- قدر جامع و ویژگی شب های قدر ۱۱۵
- پیام به مناسبت شب بیست و یکم ماه رمضان ۱۱۹

- تطبیق لیلہ قدر بر فاطمہ کبری (علیہ السلام)..... ۱۱۹
- طلب مقامات از خدا در شب قدر..... ۱۲۱
- امکان دستیابی به مقام سنت گذاری..... ۱۲۳
- پیام به مناسبت شب بیست و سوم ماه رمضان..... ۱۲۵
- مطالبه معارف دعای وداع امام سجاد (علیہ السلام) در شب قدر..... ۱۲۵
- معامله با آشنا در «من یزید عشق»..... ۱۲۶
- پیام به کنگره قرآن پژوهی و سلامت..... ۱۳۱
- قرآن و عناصر چهارگانه (جان و بدن انسان و جامعه و حکومت اسلامی)..... ۱۳۱
- تدبیر و سلامت بدن با روح..... ۱۳۴
- پیام به همایش قرآن پژوهان و حافظان قرآن..... ۱۳۹
- وجود علمی و عینی معارف حقہ..... ۱۳۹
- دعوت قرآن به صراط مستقیم..... ۱۴۰
- سفر استطالہ ای و سفر استدلالی..... ۱۴۰
- قرآن مجلای خدای سبحان..... ۱۴۳
- پیام به همایش علامہ امینی صاحب الغدیر..... ۱۴۵
- سوگند خدا به قلم و نگارش..... ۱۴۵
- الغدیر نمونه بارز قلم مسطور و مورد سوگند خدا..... ۱۴۶
- پیام به همایش قرآن و سلامت جامعه..... ۱۵۱
- حوزه نفوذ قرآن و راه درمان بیماری ها..... ۱۵۱
- سلامت جامعه از نظر اعتقاد و عمل..... ۱۵۳
- پیام به همایش ساختن شهر شایسته نظام اسلامی..... ۱۵۷
- وظیفه ما در ساختن شهر شایسته نظام اسلامی..... ۱۵۸
- استعمار قرآنی و استعمار منحوس..... ۱۵۸
- دست دهنده محبوب خدا..... ۱۶۲
- پیام به همایش جامعه منظم و نمونه..... ۱۶۵
- جامعه منظم و عطرآگین..... ۱۶۶

- پیام به همایش صحیفه سجادیه امام سجاد علیه السلام ۱۷۱
- تبیین نظام هستی و نظام دینی توسط امام سجاد علیه السلام ۱۷۱
- زندگی عاقلانه در سایه شناخت نظام هستی ۱۷۳
- دعا و عرفان کاذب ۱۷۶
- پیام به کنگره بزرگداشت آخوند خراسانی ۱۸۳
- خدمت علمی مرحوم آخوند خراسانی ۱۸۴
- جایگاه اصول فقه ۱۸۵
- هندسه منابع اصولی ۱۸۵
- نقد مشایخ و بزرگان بر مرحوم آخوند و پاسخ آن ۱۸۶
- فرق ایمانی و ایمانی حرامی ۱۸۸
- مسئله علم و مسائل تقسیمی فلسفه ۱۹۰
- تضاد، جزء مسائل فلسفی ۱۹۰
- درباره قاعده «الواحد» ۱۹۲
- اداره فقه و اصول با عقل و قرآن ۱۹۴
- اشکال بحث عقل و شرع ۱۹۶
- اشتباه بودن قطع به جای عقل ۱۹۸
- خلاصه بحث ۲۰۰
- خاطره‌ای درباره افغانستان به عنوان مهد علم و عالمان ۲۰۲
- پیام به همایش ملی شهروند مسئول ۲۰۷
- عناصر چهارگانه امر به معروف و نهی از منکر ۲۰۷
- شناخت معروف‌ها و منکرها ۲۰۸
- ماهیت امر به معروف و نهی از منکر ۲۰۹
- مورد و موطن امر به معروف و نهی از منکر ۲۱۰
- وظیفه مشترک بین مردم و دستگاه حکومت ۲۱۰
- وجوب امر به معروف و نهی از منکر، بر پایه ولایت متقابل مؤمنان ۲۱۱
- امر به معروف و نهی از منکر وصف ممتاز پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم ۲۱۲
- چگونگی حفظ دین ۲۱۳

- پیام به همایش اجلال قرآن پژوهان، مفسران و حافظان ۲۱۷
- حرکت جامعه در سایه قرآن و عترت ۲۱۸
- برتری جامعه در سایه قول سدید نه قول شدید ۲۱۸
- دستور قرآن به نفوذناپذیری ۲۲۰
- شرط لازم حشر با انبیا و اولیا ۲۲۱
- پیام به همایش جرعه‌نوشان تسنیم ۲۲۵
- قرآن، تجلی‌گاه خدا ۲۲۵
- قرآن در منطقه الفراغ و مقام فعل خدا ۲۲۷
- جرعه‌نوشان تسنیم در بهشت ۲۲۸
- پیام به همایش امام علی (علیه السلام) و نهج البلاغه ۲۳۱
- تجلی امیرمؤمنان (علیه السلام) در نهج البلاغه ۲۳۱
- تبیین حقیقی جهان‌تکوین و تشریع توسط علی (علیه السلام) ۲۳۳
- فقرزدایی و احیای عدل در جامعه علوی ۲۳۵
- معرفت شهودی علی (علیه السلام) ۲۳۵
- پیام به جشن تشریف ۲۳۹
- سابقه سنت جشن تشریف ۲۳۹
- چگونگی عبادت خدا ۲۴۱
- پیام به همایش علمی فرهنگی میقات الرضا (علیه السلام) ۲۴۵
- بقاع و قبور متبرکه امامزادگان ۲۴۵
- شناسایی امامزادگان تفسیر عملی سوره کوثر ۲۴۶
- شناسایی پژوهشگرانه ۲۴۶
- تفاوت میان کوثر و تکاثر ۲۴۷
- کوثر، جاودانه؛ ولی تکاثر، فانی ۲۴۸
- پیام به همایش هنر ولایی ۲۵۱
- بررسی معنای هنر، ولایت و هنر ولایی ۲۵۱
- اضلاع سه‌گانه هنر ۲۵۲

- انتقال آثار قرآن و عترت در جامعه هنر به جامعه ۲۵۴
- پیام به همایش تحلیل و بررسی روش و مبانی تفسیری المیزان علامه طباطبایی ۲۵۹
- تفسیر آیه به آیه و روایت به روایت در تفسیر المیزان ۲۶۰
- عالم ذریه، ملک و ملکوت ۲۶۱
- گاه و دیدن ملکوت آسمانها و زمین ۲۶۲
- ماده، مبنا و منبع قرآن ۲۶۵
- بود و نبود منشأ باره و نباید ۲۶۸
- کتاب تکوینی و کتاب تدوینی خدا ۲۷۱
- تقوا علیه حل هر مشکل ۲۷۲
- ارزیابی راههای معرفت شناسی ۲۷۳
- محدود بودن مرز دانش بشر درباره ذات اقدس الهی ۲۷۵
- سهم تقوا در علوم شهری ۲۷۸
- سهم روایات در المیزان ۲۸۰
- پیام به همایش نماز و حجاب و عفاف ۲۸۵
- نماز زیارتنامه خدا ۲۸۵
- حجاب و عفاف ۲۸۸
- پیام به همایش ملی امام راحل، اخلاق و سیاست حکمرانی ۲۹۱
- اخلاق و رفتار سیاسی امام راحل برگرفته از قرآن و عترت ۲۹۲
- بازگشت اخلاق به حقیقت از سه منظر ۲۹۳
- الهام فجور و تقوا باعث استوای آفرینش انسان ۲۹۴
- پیام به یادواره شهدای دانشجو و طلبه ۲۹۷
- پیام شهیدان و پیام راهیان آنها ۲۹۸
- پیام به همایش بازخوانی فقهی حقوقی نهادهای اساسی جمهوری اسلامی ایران ۳۰۱
- مواد، مبانی و منابع فقه و حقوق ۳۰۲
- منبع معرفت قانون و منبع هویت قانون ۳۰۲
- قانون شناسی بر پایه هدایت دلیل ۳۰۳

- عقل، دلیل شرعی ۳۰۳
- عقل، حجت نخستین در میان منابع معرفتی ۳۰۴
- ادراک حسن و قبح با عقل ۳۰۴
- لزوم هماهنگی در ادله قانون‌شناسی ۳۰۵
- اصول ثابت و موضوعات متغیر ۳۰۶
- اجتهاد پویا ۳۰۷
- پیام به اجتماع نماشگاه قرآن کریم ۳۰۹
- عناصر محوری و اساسی علوم ۳۰۹
- مقام تقوا و مقام فنا ۳۱۰
- تفاوت احوال باران و احوال قرآن ۳۱۴
- پیام به همایش ستاد اقامه نماز ۳۱۹
- اقامه نماز برای ذکر و یاد خدا ۳۲۰
- اوصاف خدا برای نماز ۳۲۰
- رابطه نماز با اوصاف نقص و کمال انسان ۳۲۲
- سه عنصر محوری غیرت ۳۲۳
- چگونگی تأثیرگذاری نماز ۳۲۴
- اقسام وحی و عظمت نماز ۳۲۶
- نماز، مایه روشنی و خنکی چشم پیامبر ﷺ ۳۲۷

بخش سوم

پیام‌های بین‌المللی حضرت آیه‌الله العظمی جوادى آملى

- پیام به چهارمین کنفرانس سالیانه اسلام ناب محمدی در دالاس ۳۳۳
- اسلام ناب محمدی ﷺ و پیوند آن با ولایت اهل بیت ﷺ ۳۳۳
- اسلام و مسلمان ناب ۳۳۴
- آشنایی با اسلام ناب ۳۳۵
- دینداری خالصانه ۳۳۷

- ۳۳۷..... وجود مبارک پیامبر ﷺ شارح حقایق الهی
- ۳۳۹..... انسان کامل همتای قرآن کریم
- پیام به همایش بین‌المللی بزرگداشت طالب آملی سراینده نام‌آور ایران اسلامی ۳۴۱
- ادبیات از بهترین وسایل رشد هویت انسانی ۳۴۲
- وظیفه شاعر و هنرمند هماهنگی محصول اندیشه و انگیزه ۳۴۳
- وحی، احیاگر و دلمایه آثار هنری ۳۴۴
- پیام به همایش آزادی انسان در اسلام ۳۴۹
- مبانی و حقیقت آزادی ۳۴۹
- آزادی محدود برای انسان محدود ۳۵۱
- وحی، منبع آزادی و عدل ۳۵۳
- پیام به همایش بین‌المللی فقه و قانون ۳۵۹
- مشترکات فقه و قانون؛ مواد، مبانی و منابع ۳۵۹
- سبقه علمی نداشتن قانون بی‌منع ۳۶۱
- عقل، چشم بیدار و ناظر بر قانون ۳۶۳
- عقل، چراغی برای فهم صراط وحی ۳۶۴
- مشکل دیدگاه غزالی درباره حسن و قبح عقلی ۳۶۵
- مختصات فقه و قانون ۳۶۸
- حاکمیت فقه و فقاہت نه فقیه ۳۷۰
- حاکم فقط خدا و دین خداست ۳۷۲
- پیام به کنگره بین‌المللی میرزا احمد نیریزی ۳۷۷
- اسناد نعمت بیان و بنان به خدا ۳۷۸
- قرآن‌نویسی و صحیفه‌نویسی ویرگی استاد نیریزی ۳۷۹
- جایگاه تعلیم قرآن، آفرینش انسان و تعلیم بیان ۳۷۹
- سوگند به قلم و مکتوب انسان ۳۸۱
- زیبایی و هنر، عطیّه خاصّ خدا ۳۸۲

فهرست‌ها

۳۸۷	فهرست آیات
۴۰۱	فهرست روایات
۴۰۷	فهرست اشعار
۴۰۹	فهرست اعلام
۴۱۵	فهرست کتب
۴۱۷	فهرست منابع

www.ketabonline.ir

سخن ناشر

بیان که فصل مسیّر انسانی است و معلّم آن نیز خدای سبحان است: ﴿خَلَقَ الْإِنْسَانَ * عَلَّمَهُ الْقَالَ﴾^۱، از برترین پدیده‌های ملکوتی و سودمندترین جلوه‌های آفرینش است. والاترین اثر بیان، امکان ارتباط خدا با انسان و فرصت تکلم بنده با مولاست؛ به دیگر سخن، بیان، رابط ملک و ملکوت و واسطه زمین دنیا و آسمان سماء است.

اینکه خداوند بزرگ مستقیماً زمام تعلیم بیان به انسان را به دست گرفته، شاهی تام و دلیلی هامّ بر اهمیت و ضرورت آن است؛ اما از آنجا که بیان، مظاهر و ظهوراتی دارد، همه را در یک سطح نمی‌توان دید، بلکه هریک از آن مظاهر ویژگی خاص خود را دارد.

در این راستا، حکیم متألّه و فقیه جامع حضرت آیة الله العظمی علامه جوادی آملی (دامت برکاته) افزون بر پیام‌های مکتوب که در جلدهای پیشین کتاب فروش هدایت منتشر شده، پیام‌های شفاهی فراوانی را به مناسبت‌های گوناگون به مجامع و همایش‌های علمی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی ارائه فرموده‌اند که به همت پژوهشکده مطالعات اسلامی و فرهنگ و تمدن بنیاد

بین‌المللی علوم و حیانی اسراء در کتاب حاضر در سه بخش: ۱. پیام‌های محلی؛ ۲. پیام‌های ملی؛ ۳. پیام‌های بین‌المللی، تنظیم و به عرصه نشر تقدیم می‌گردد. مرکز نشر اسراء بر خود لازم می‌داند از زحمات و تلاش همه عزیزانی که در تهیه، تحقیق، تنظیم، ویرایش، نظارت و ارزیابی این اثر نفیس ما را یاری رسانده‌اند؛ به ویژه از آقایان: حجج‌الاسلام و المسلمین جعفر آریانی و مهدی امامی صمیمانه تقدیر و سپاسگزاری نماید.

مرکز نشر اسراء